

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Jolanta Fedak
DUS/053/265/PK/08

Warszawa, dnia 26 lutego 2008 r.

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 28.02.08

nr. 1230 podpis

H. Fedak
MARSZAŁEK SENATU
28.02.08
1488
Maxur

Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

W związku z przekazanymi przy piśmie z dnia 24 stycznia 2008 r. tekstów oświadczeń senatora Waldemara Kraski złożonych podczas 4 posiedzenia Senatu RP w sprawie pomocy w przyznaniu wcześniejszej emerytury Panu Henrykowi Tanajewskiemu z tytułu opieki nad dzieckiem wymagającym stałej opieki, a także w sprawie Pana Henryka Krysik dotyczącej stworzenia regulacji prawnych umożliwiających zainteresowanemu nabycie uprawnień do wcześniejszej emerytury z tytułu opieki nad dzieckiem wymagającym stałej opieki, pragnę uprzejmie przedstawić, co następuje.

Z dniem 1 stycznia 1999 r. weszła w życie ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 z późn.zm.). Uchyliła ona wszystkie akty prawne obowiązujące dotychczas w zakresie nabywania prawa do emerytury, w tym rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 maja 1989 r. w sprawie uprawnień do wcześniejszej emerytury pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki (Dz.U. Nr 28, poz. 149).

Jednakże ustawa o emeryturach i rentach z FUS znosząc wcześniejszą emeryturę dla pracowników opiekujących się dzieckiem specjalnej troski przewidziała w art. 186 ust. 3, iż prawo do wcześniejszej emerytury z tytułu opieki nad dzieckiem specjalnej troski zachowują rodzice, którzy do dnia wejścia w życie ustawy nie zgłosili wniosku o tę emeryturę mimo, że do dnia 31 grudnia 1998 r. spełniły wszystkie wymagane warunki.

Uprawnienia rodziców do tej wcześniejszej emerytury, którzy z powodu stanu zdrowia swojego dziecka wymagającego ich stałej opieki oraz pielęgnacji lub pomocy w czynnościach samoobsługowych nie mogą kontynuować zatrudnienia rozpatrywane są na podstawie nadal obowiązującego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 1989 r. w sprawie uprawnień do wcześniejszej emerytury pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki (Dz.U. Nr 28, poz. 149) – po spełnieniu łącznie następujących warunków:

- 1) posiadania okresu zatrudniania – okresu składkowego i nieskładkowego wynoszącego dla kobiet 20 lat i 25 lat dla mężczyzn,
- 2) sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem, które:
  - a) jest całkowicie niezdolne do pracy i samodzielnej egzystencji bez względu na przyczynę chorobową,
  - b) jest całkowicie niezdolne do pracy z powodu jednego ze stanów chorobowych wymienionych w rozporządzeniu,

- a niezdolność do pracy dziecka istnieje od urodzenia albo powstała przed ukończeniem 18 roku życia,
- 3) ostatnim ubezpieczeniem przed dniem 1.01.1999 r. było ubezpieczenie z tytułu pozostawania w stosunku pracy w myśl Kodeksu pracy,
  - 4) nastąpiło rozwiązanie stosunku pracy – w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem,
  - 5) nie są członkami Otwartego Funduszu Emerytalnego.

Regulacja prawna pozwalająca jeszcze przez pewien okres czasu korzystać przez opiekunów dzieci specjalnej troski z wcześniejszej emerytury jest świadczeniem zanikającym, które nie może być kontynuowane w zreformowanym systemie emerytalnym, ponieważ z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych tworzonego ze składek na ubezpieczenie społeczne osób czynnych zawodowo nie mogą być finansowane świadczenia pozaubezpieczeniowe. Konieczność zrezygnowania przez jednego z rodziców z pracy zarobkowej w celu wychowania dziecka wymagającego ze względu na stan zdrowia stałej opieki nie jest bowiem ryzykiem emerytalnym ani rentowym, lecz ryzykiem objętym wsparciem ze środków przeznaczonych w budżecie państwa na pomoc społeczną.

Rozwiązanie takie, przewidujące pomoc dla rodzin wychowujących niepełnosprawne dzieci, stworzyła ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992, z późn.zm.).

Niezależnie od świadczeń rodzinnych, rodzina znajdująca się w trudnej sytuacji, w tym rodzina wychowująca dziecko niepełnosprawne, może ubiegać się o doraźną pomoc finansowaną na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. Nr 64, poz. 583 z późn.zm.).

Przedstawiając powyższe pragnę również zauważyć, że stosowanie drogi wyjątku, które jest wyłącznym prawem Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych nie może mieć odniesienia do sytuacji rodziców wychowujących dziecko niepełnosprawne od urodzenia.

Zgodnie z art. 83 ustawy – ubezpieczonym oraz pozostałym po nich członkom rodziny, którzy wskutek szczególnych okoliczności nie spełniają warunków wymaganych w ustawie do uzyskania prawa do emerytury lub renty, nie mogą – ze względu na całkowitą niezdolność do pracy lub wiek – podjąć pracy lub działalności objętej ubezpieczeniem społecznym i nie mają niezbędnych środków utrzymania, Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych może przyznać w drodze wyjątku świadczenie w wysokości nie przekraczającej odpowiednich świadczeń przewidzianych w ustawie.

Określone w tym przepisie warunki muszą być zawsze spełnione łącznie, co oznacza, że brak spełnienia nawet jednego z nich wyklucza możliwość przyznania świadczenia w drodze wyjątku.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 maja 1989 r. w sprawie uprawnień do wcześniejszej emerytury pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki – utraciło moc na podstawie art. 194 w związku z art. 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Wśród świadczeń przewidzianych w art. 3 nie ma wcześniejszej emerytury pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki i już z tego powodu wykluczona jest, co do samej zasady, możliwość przyznania takiego świadczenia w trybie art. 83 ustawy.

Ponadto przepis co do warunków, które muszą być bezwzględnie spełnione, zalicza także całkowitą niezdolność do pracy osoby ubiegającej się o świadczenie w drodze wyjątku, z tytułu stanu zdrowia lub wieku dla kobiet 60 lat, mężczyzn – 65 lat uniemożliwiająca podjęcie zatrudnienia. Powoduje to całkowitą eliminację możliwości przyznania w drodze wyjątku wcześniejszej emerytury przed osiągnięciem limitu wie-

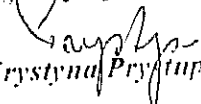
ku. Wcześniejsza emerytura, o którą chodzi, była w dodatku rozwiązaniem szczególnym w stosunku do emerytury przyznanej na normalnych zasadach i do samej jej zasady nie można w żadnym razie stosować kolejnego trybu wyjątkowego z art. 83 ustawy emerytalnej.

Przedstawiając powyższe pragnę dodać, że zmiany w zakresie świadczeń emerytalnych dla opiekunów dzieci specjalnej troski wprowadzone ustawą z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS są wynikiem działań zmierzających do uporządkowania i zrationalizowania przepisów regulujących uprawnienia do świadczeń pieniężnych należnych z Funduszu tworzonego ze składek osób czynnych zawodowo, dlatego też Rząd nie będzie występował z inicjatywą ustawodawczą w celu przywrócenia stanu prawnego do obowiązującego w tym zakresie przed dniem 1 stycznia 1999 r.

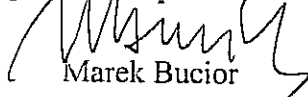
Nie ma również żadnego uzasadnienia do zmiany regulacji prawnych dotyczących uprawnień Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych do przyznawania świadczeń w trybie art. 83 ustawy emerytalnej w kierunku przyznania świadczenia w tym trybie tylko w oparciu o przesłanki trudnej sytuacji materialnej osoby wnioskującej o przyznanie świadczenia w drodze wyjątku oraz przerwania pracy i opieki nad dzieckiem.

W takich sytuacjach pomoc rodzinom stworzyły przepisy o świadczeniach rodzinnych i o pomocy społecznej.

Główny Specjalista

Krystyna Prystup

Dyrektor Departamentu

Marek Bucior

MINISTER

Jolanta Hucak

PODSEKRETAŃ STANU

Agnieszka Chłoń-Domińczak